

Nämnden Svenska rum 21.08.2025 § 71

§ 71

Införande av idrottslinje i Mattlidens gymnasium från och med hösten 2026

Beredning och upplysningar:
Wendell Kasper
Stolt-Haglund Ida
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Direktör för Svenska bildningstjänster Högström Barbro

Nämnden Svenska rum beslutar

1
att grunda en idrottslinje i Mattlidens gymnasium, samt

2
att ansöka om partnerskap med Urhea- akademien från och med augusti 2026.

Behandling

Ärendet behandlades efter § 72.

Beslut

Nämnden Svenska rum

Förslaget godkändes enhälligt.

Redogörelse

Behörighet

Enligt 1 delens 4 kapitel 13 § 8 punkten i Esbo stads förvaltningsstadga är det nämndens uppgift att besluta om profilering i gymnasiernas läroplan och om gymnasielinjer samt grunderna för antagning av studerande.

Bakgrund

För tillfället finns det endast två svenskspråkiga gymnasier som erbjuder särskild inriktning på idrott för studerande som idrottar på hög nivå och siktar på så kallad dubbel karriär. Dessa gymnasier är Brändö gymnasium samt Vörå gymnasium, vilka av Undervisnings- och kulturministeriet har beviljats status som gymnasium med särskild utbildningsuppgift. På finskt håll är det bland annat Mäkelärinteen lukio som har denna status, men på finska finns det också gymnasier med tyngdpunkt på idrott som medlemmar i nätverket för huvudstadsregionens idrottsakademi, Urhea. Exempel på dessa är Haukilahden lukio och Leppävaaran lukio i Esbo. Dessa gymnasier har en separat idrottslinje, till vilken studerande söker genom en separat

ansökningsprocess i samband med den gemensamma elevantagningen. Ett sådant alternativ saknas tills vidare på svenska.

Undervisnings- och kulturministeriet har under våren 2024 låtit utföra en utredning för att kartlägga utbildningsvägar och stödfunktioner på svenska för idrottare, från grundläggande utbildning ända till tredje stadiet. Enligt undersökningen är svenskspråkiga unga med dubbel karriär ofta rätt ensamma då det kommer till att hitta lösningar för att skraddarsy vardagen, trots att de tenderar att vara ambitiösa både akademiskt och i idrotten. Det har upplevts särskilt svårt om det inte vid den egna utbildningsinstitutionen och/eller föreningen finns stöd och kunskap på svenska, och i slutändan har det ofta varit idrotten som fått ge vika ifall studerande varit i en situation där de måste välja vad de satsar på.

I utredningens åtgärdsförslag nämns bland annat att flera svenskspråkiga utbildningsinstitutioner borde samarbeta med idrottsakademier (såsom Urhea) och uppmuntras att gå med i deras nätverk. Därtill rekommenderas det att det skapas ett gemensamt nätverk för aktörer som arbetar med dubbel karriär på svenska i Finland, samt att kommunerna bör se till att det finns fortbildningar för rektorer och lärare, för att ge bättre insyn i helheten kring dubbel karriär. Grundprincipen för de totalt 23 åtgärdsförslagen är att svenskspråkiga idrottare ska ha samma möjligheter till dubbel karriär som de finskspråkiga. I samband med utredningen uttryckte även Finlands Olympiska kommitté sin önskan om att alla begåvade idrottare i Finland ska kunna delta i idrottsakademiernas verksamhet.

Initiativet om att grunda en idrottslinje i Mattlidens gymnasium har tagits under hösten 2024. Arbetet med att utreda och planera Mattlidens gymnasiums förutsättningar att ordna en idrottslinje har därefter pågått under läsåret 2024–2025. Diskussioner om bland annat antagningskriterierna, den konkreta verksamheten, samt ett gemensamt nätverk för studerande med dubbel karriär i Esbo har förts med ledningen och gymnastiklärare i Mattlidens gymnasium, Urhea-akademin, Leppävaaran lukio, Haukilahden lukio, resultatenheten för finsk utbildning på andra stadiet och ungdomstjänster i Esbo. Därtill har planerna presenterats för personalen och studerandekåren i Mattlidens gymnasium, vilka hade möjlighet att ställa frågor och uttala sina åsikter om planerna. Såväl personalen som studerandekårens representanter var positivt inställda till en idrottslinje i Mattlidens gymnasium. Flera av gymnasietets nuvarande studerande idrottar på landslagsnivå och sa att de skulle ha sökt till idrottslinjen ifall det varit ett alternativ då de sökte till gymnasiet. För tillfället finns det ungefär 20 studerande i Mattlidens gymnasium som idrottar på hög nivå.

Statistiken bland dem som sökt till Mattlidens gymnasium 2025 visar dessutom att totalt 42 sökande har ett gymnasium med idrottsinriktning om de prioriterat högre. Av dessa har 35 sökande sökt till idrottslinjen vid Brändö gymnasium, vilket antyder att det finns en hög efterfrågan på idrottslinjer på svenska. Med tanke på att idrottslinjen vid Brändö gymnasium har fler sökande än de kan ta in, så skulle en idrottslinje vid Mattlidens gymnasium främja möjligheterna till dubbel karriär för svenskspråkiga gymnasiestuderande i huvudstadsregionen.

Införande av idrottslinje i Mattlidens gymnasium

Med hänsyn till vad som sagts ovan, finns det förutsättningar att börja med idrottslinjen i Mattlidens gymnasium från och med augusti 2026. Under läsåret 2025–2026 skulle de konkreta förberedelserna, såsom ansökningsprocessen och schemaläggningen, för införandet av idrottslinjen fortsätta.

De övriga gymnasierna med en idrottslinje i Esbo har ställt sig positiva till ett gemensamt samarbetsnätverk på Esbo-nivå. Detta skulle i praktiken innebära att gymnasierna kunde samarbeta kring olika praktiska arrangemang, såsom till exempel morgonträningarna. Detta nätverk skulle underlätta schemaläggningen både för gymnasiet och för dess studerande, samt innebära en ändamålsenlig användning av resurserna.

Kostnaderna som införandet av idrottslinjen skulle innebära tas i beaktande vid helhetsplaneringen av läsåret och schemaläggningen.

Antagningskriterierna till idrottslinjen skulle vara de samma som de som tillämpas i övriga gymnasier med en idrottslinje i Esbo. Detta innebär en poängskala från 0 till 20, där man kan få högst tio poäng för medeltalet räknat utifrån det hopräknade medeltalet i läsämnena och gymnastik i grundskolans avgångsbetyg, högst fem så kallade grenförbundspoäng, och högst fem läroanstaltspoäng. Beträffande grundskolans avgångsbetyg, gäller ytterligare att medeltalet bör vara minst 7,0 för att sökande över huvud taget ska kunna beviljas en plats på ett gymnasium i Esbo – oavsett hur många poäng sökanden fått för de andra kriterierna.

Grenförbundspoängen är poäng som grenförbunden ger sökande utifrån den nivå och potential som sökande har. Dessa bedöms alltid individuellt, men de riktgivande principerna för poängen skulle följa samma modell som tillämpas på sökande till de övriga gymnasierna med idrottslinje i Esbo:

- En sökande som idrottar på högsta nivå och är en ledande idrottare inom landslaget kan få högsta poäng (4,2–5 poäng)
- En sökande som fått medaljer på FM-nivå och är med i landslaget i sin åldersklass kan få 3,1–4,1 poäng
- En sökande som har potential att bli uttagen till landslaget, och hör till de bästa idrottarna i sin förening, kan få 2,1–3,0 poäng
- En sökande som idrottar på FM-nivå kan få 1,1–2,0 poäng
- En sökande som idrottar aktivt på föreningsnivå kan få 0,1–1,0 poäng

Läroanstaltspoängen är poäng enligt läroanstaltens bedömning, och beaktar bland annat sökandes möjligheter till morgonträningar, framgång i den egna grenen, samt sökandes förutsättningar och motivation att studera på gymnasiet.

Antagningskriterierna kommer i sin helhet att behandlas av nämnden som ett separat ärende efter att beslutet om själva idrottslinjen är taget.

Partnerskap med Urhea-akademin

Enligt förslaget skulle Mattlidens gymnasium också ansöka om partnerskap med Urhea-akademin från och med hösten 2026, varvid gymnasiet skulle räknas som ett gymnasium med tyngdpunkt på idrott som medlem i Urhea-nätverket.

Partnerskapet med Urhea-akademin medför inga större praktiska förändringar, men skulle ge studerande på idrottslinjen tillgång till exempelvis Urhea-akademin sakkunnignätverk. Gymnasiet skulle också få möjlighet att utnyttja det material för exempelvis marknadsföring som Urhea-akademin har att erbjuda, och Urhea-partnerskapet skulle öka synligheten för studerande som vill satsa på dubbel karriär.

Bilaga

Tilläggsmaterial

För kännedom